წინათქმა

ქართული სისხლის სამართლის დოგმატიკა, ბოლო პერიოდის განმავლობაში, ზოგადი ნაწილის მიმართულებით მნიშვნელოვნად წინ წავიდა, რაზეც მეტყველებს რამდენიმე, თანამედროვე სტანდარტების შესაბამისი, სახელმძღვანელოს არსებობა. სამწუხაროდ, იგივეს ვერ ვიტყვით სისხლის სამართლის კერძო ნაწილზე, სადაც დოგმატიკამ და პრაქტიკამ ერთდროულად გააგრძელა ადრინდელი მიდგომების გამოყენება და წმინდა საკანონმდებლო-ტექნიკური ცვლილებების გარდა ფუნდამენტური განახლება არ მომხდარა.

აღნიშნული სახელმძღვანელოს მიზანია ქართული სისხლის სამართლის კერძო ნაწილის განვითარებაში მცირედი წვლილის შეტანა. ის ეყრდნობა გერმანიის, ავსტრიისა და შვეიცარიის სისხლის სამართლის დოგმატიკასა და პრაქტიკას. ამასთანავე, შედარებით ჭრილში გამოყენებულია ქართველ ავტორთა მოსაზრებები და საქართველოს უზენაესი სასამართლოს პრაქტიკა. წიგნის მიზანი არ არის ადამიანის წინააღმდეგ მიმართული ყველა დანაშაულის სათითაოდ განხილვა და გაანალიზება. მასში საუბარია მხოლოდ მნიშვნელოვან მუხლებზე.

სახელმძღვანელოზე მუშაობა ფაქტიურად შეუძლებელი იქნებოდა ***მაქს-პლანკის საზღვარგარეთის ქვეყნებისა და საერთაშორისო სისხლის სამართლის ინსტიტუტის*** (ფრაიბურგი, გერმანია) 2015-2016 წლების სამეცნიერო-კვლევითი სტიპენდიისა და მისი ბიბლიოთეკის გამოყენების გარეშე, რისთვისაც მადლობა მინდა გადავუხადო აღნიშნულ დაწესებულებას.

სისხლის სამართლის კერძო ნაწილი – დანაშაული ადამიანის წინააღმდეგ ახლადდაფუძნებული, ***ქართული, გერმანული და საერთაშორისო სისხლის სამართლის ინსტიტუტის*** პირველი ოფიციალური პუბლიკაციაა. ინსტიტუტის მთავარი მიზანია ქართული სისხლის სამართლის საერთაშორისო და ევროპულ ჭრილში დანახვა და გაანალიზება, რათა ხელი შეეწყოს ქართული დოგმატიკისა და პრაქტიკის თანამედროვე ტენდენციებისადმი დაახლოვებას.

მოცემული წიგნს, რა თქმა უნდა, არ აქვს პრეტენზია ყოვლისმომცველობასა და სრულყოფილებაზე, ამიტომაც მოხარული ვიქნებოდი, თუ მკითხველის მხრიდან იქნება შესაბამისი გამოხმაურება შემდეგ ელექ-

ტრონულ მისამართზე: bachanajishkariani@gmail.com.

გაწეული დახმარებისთვის განსაკუთრებული მადლობა ეკუთვნით ჩემს კოლეგებსა და მეგობრებს, ***ქ-ნ თამარ ებრალიძესა და ბ-ნ გიორგი დგებუაძეს,*** რომლებმაც, როგორც სამეცნიერო რედაქტორებმა, სახელმძღვანელოზე მუშაობისას ფასდაუდებელი რჩევები მომცეს.

გამოყენებული საკანონმდებლო მასალა გათვალისწინებულია 2016 წლის სექტემბრის მდგომარეობით.

ბაჩანა ჯიშკარიანი, LL.M. (München)
სამართლის დოქტორი
ასოცირებული პროფესორი
ქართული, გერმანული და საერთაშორისო
სისხლის სამართლის ინსტიტუტის ხელმძღვანელი
თბილისი, სექტემბერი, 2016

VORWORT

Die georgische Strafrechtsdogmatik hat auf dem Gebiet des Allgemeinen Teils in der letzten Zeit Fortschritte gemacht. Das kann man am Beispiel einiger moderner Lehrbücher sehen. Für den Besonderen Teil lässt dich dies leider nicht feststellen. In Dogmatik und Praxis werden immer noch die alten Tendenzen verfolgt. Bis auf gesetzgeberisch-technische Änderungen hat auf diesem Gebiet keine richtige Erneuerung stattgefunden.

Ziel dieses Lehrbuchs ist es, zur Weiterentwicklung des Besonderen Teils beizutragen. Das Buch basiert auf der Lehre und Praxis von Deutschland, Österreich und der Schweiz. Darüber hinaus werden georgische Autoren und Entscheidungen des Obersten Gerichtshofs von Georgien zum Vergleich herangezogen. Es ist nicht das Ziel dieses Lehrbuchs, die Straftatbestände gegen die Person abschließend zu analysieren. Vielmehr geht es um die Erfassung der wichtigsten Vorschriften.

Die Schaffung des Lehrbuchs ohne die Forschungsstipendien 2015-2016 und Benutzung der Fachbibliothek des Max-Planck-Instituts für ausländisches und internationales Strafrecht in Freiburg wäre nahezu unmöglich gewesen, wofür ich mich herzlichst bedanken möchte.

Strafrecht Besonderer Teil – Straftaten gegen die Person ist die erste Publikation des neugegründeten Instituts für georgisches, deutsches und internationales Strafrecht. Das wichtigste Ziel dieses Instituts ist es, das georgische Strafrecht im internationalen und europäischen Kontext zu analysieren, damit es gemäß der modernen Tendenzen adaptiert werden kann.

Dieses Lehrbuch ist selbstverständlich nicht allumfassend und kann auch Fehler enthalten. Ich würde mich über Ihre Anmerkungen und Kommentare, die Sie mir unter bachanajishkariani@gmail.com mitteilen können, sehr freuen.

Für die geleistete Unterstützung und Ratschläge möchte ich mich bei meinen Kollegen und Freunden Frau Prof. Dr. Tamar Ebralidze und Herrn Giorgi Dgebuadze bedanken.

Es ist der Stand der Gesetzgebung bis September 2016 berücksichtigt.

Dr. jur. BACHANA JISHKARIANI, LL.M. (München)
Assoziierter Professor
Leiter des Instituts für georgisches, deutsches
und internationales Strafrecht
Tbilissi, September 2016

სარჩევი

წინათქმა 5
VORWORT 7
რედაქტორებისგან 8
შემოკლებანი 17
ქართული: 17
გერმანული: 18

ნაწილი I. დანაშაული ადამიანის წინააღმდეგ
თავი 1. დანაშაული სიცოცხლის წინააღმდეგ.................................... 20
§1. დაცული სამართლებრივი სიკეთე 20
1. ზოგადი მიმოხილვა 20
2. სიცოცხლის უფლების სისხლისსამართლებრივი დაცვის დასაწყისი.............21
3. სიცოცხლის უფლების სისხლისსამართლებრივი დაცვის დასასრული 24
4. მკვლელობისა და თვითმკვლელობის გამიჯვნა 25
§2. განზრახ მკვლელობა (სსკ მუხ. 108) 27
1. კაზუსის ამოხსნის სქემა 27
2. ქმედების ობიექტური შემადგენლობა..27
3. ქმედების სუბიექტური შემადგენლობა...28
4. მართლწინააღმდეგობა და ბრალი 29
5. კაზუსი სასამართლო პრაქტიკიდან..29
6. მიმართება სხვა მუხლებთან 30
§3. განზრახ მკვლელობა დამამძიმებელ გარემოებაში (სსკ მუხ. 109)...............31
1. კაზუსის ამოხსნის სქემა...31
2. ქმედების ობიექტური შემადგენლობა..33
2.1. მკვლელობა ისეთი საშუალებით, რომელიც განზრახ საფრთხეს უქმნის სხვათა სიცოცხლეს და ჯანმრთელობას..33
2.2. დამნაშავისათვის წინასწარი შეცნობით ორსული ქალის, არასრულწლოვნის ან უმწეო მდგომარეობაში მყოფის მკვლელობა.................34
2.3. ჯგუფურად მკვლელობა; ორი ან მეტი პირის მკვლელობა; არაერთგზის მკვლელობა...37
2.4. მკვლელობა განსაკუთრებული სისასტიკით 38
2.5. მკვლელობა მსხვერპლის ან მისი ახლო ნათესავის სამსახურებრივ საქმიანობასთან ან საზოგადოებრივი მოვალეობის შესრულებასთან დაკავშირებით..40
2.6. მკვლელობა მძევლად ხელში ჩაგდებასთან დაკავშირებით 41
2.7. მკვლელობა სხვა დანაშაულის დაფარვის ან მისი ჩადენის გაადვილების მიზნით...42
2.8. მკვლელობა ხულიგნური ქვენა გრძნობით; მკვლელობა რასობრივი,

რელიგიური, ეროვნული ან ეთნიკური შეუწყნარებლობის გამო 45
2.9. მკვლელობა ანგარებით ან შეკვეთით..47
3. კაზუსი სასამართლო პრაქტიკიდან..49
4. მართლწინააღმდეგობა და ბრალი 49
5. თანამონაწილეობა/ამსრულებლობა 49
§ 3. მკვლელობა მსხვერპლის თხოვნით (სსკ მუხ. 110) 50
1. კაზუსის ამოხსნის სქემა...50
2. ქმედების ობიექტური შემადგენლობა...52
3. ქმედების სუბიექტური შემადგენლობა..54
4. მართლწინააღმდეგობა და ბრალი 55
5. მიმართება სხვა მუხლებთან 56
§4. განზრახ მკვლელობა უეცარი, ძლიერი სულიერი აღელვების
მდგომარეობაში (სსკ მუხ. 111) 57
1. კაზუსის ამოხსნის სქემა...57
2. ქმედების ობიექტური შემადგენლობა 58
3. ქმედების სუბიექტური შემადგენლობა..61
4. მართლწინააღმდეგობა და ბრალი 62
5. კაზუსი სასამართლო პრაქტიკიდან/მიმართება სხვა მუხლებთან.................62
§ 5. დედის მიერ ახალშობილის განზრახ მკვლელობა (სსკ მუხ. 112).................63
1. კაზუსის ამოხსნის სქემა...63
2. ქმედების ობიექტური შემადგენლობა...64
3. ქმედების სუბიექტური შემადგენლობა..64
4. მართლწინააღმდეგობა და ბრალი 65
5. კაზუსი სასამართლო პრაქტიკიდან..65
6. მიმართება სხვა მუხლებთან 65
7. თანამონაწილეობა/ამსრულებლობა 66
§6. მკვლელობა აუცილებელი მოგერიების ფარგლების გადაცილებით
(მუხ. 113)..67
1. კაზუსის ამოხსნის სქემა...67
2. ქმედების ობიექტური შემადგენლობა...68
3. ქმედების სუბიექტური შემადგენლობა 69
4. მართლწინააღმდეგობა და ბრალი 69
5. კაზუსები სასამართლო პრაქტიკიდან..72
6. მიმართება სხვა მუხლებთან 74
§7. მკვლელობა დამნაშავის შეპყრობისათვის აუცილებელი ზომის
გადაცილებით (სსკ მუხ. 114) 75
1. კაზუსის ამოხსნის სქემა...75
2. ქმედების ობიექტური შემადგენლობა...76
3. ქმედების სუბიექტური შემადგენლობა..76

4. მართლწინააღმდეგობა და ბრალი 76
5. კაზუსები სასამართლო პრაქტიკიდან...78
§ 8. თვითმკვლელობამდე მიყვანა (სსკ მუხ. 115) 80
1. კაზუსის ამოხსნის სქემა..80
2. ქმედების ობიექტური შემადგენლობა...81
3. ქმედების სუბიექტური შემადგენლობა..82
4. მართლწინააღმდეგობა და ბრალი 82
5. კაზუსი სასამართლო პრაქტიკიდან..83
6. მიმართება სხვა მუხლებთან 83
7. თანამონაწილეობა/ამსრულებლობა 83
§ 9. სიცოცხლის მოსპობა გაუფრთხილებლობით (სსკ მუხ. 116).........................84
1. კაზუსის ამოხსნის სქემა..84
2. ქმედების შემადგენლობა 86
3. მართლწინააღმდეგობა და ბრალი 88
4. კაზუსი სასამართლო პრაქტიკიდან 90
5. მიმართება სხვა მუხლებთან 91
6. თანამონაწილეობა/ამსრულებლობა 91

თავი 2. დანაშაული ჯანმრთელობის წინააღმდეგ 92
§ 1. დაცული სამართლებრივი სიკეთე...92
1. ზოგადი მიმოხილვა 92
2. სამედიცინო ჩარევა...93
3. სპორტულ შეჯიბრებაში მონაწილეობა 94
4. რელიგიური ტრადიციები და ჯანმრთელობის დაზიანება 95
§ 2. ჯანმრთელობის განზრახ მძიმე დაზიანება (სსკ მუხ. 117) 97
1. კაზუსის ამოხსნის სქემა..97
2. ქმედების ობიექტური შემადგენლობა...98
3. ქმედების სუბიექტური შემადგენლობა..101
4. მართლწინააღმდეგობა და ბრალი 101
5. თანამდევი შედეგი – სიცოცხლის მოსპობა 103
6. კაზუსები სასამართლო პრაქტიკიდან 105
§ 3. ჯანმრთელობის განზრახ ნაკლებად მძიმე დაზიანება (სსკ მუხ. 118) 107
1. კაზუსის ამოხსნის სქემა..107
2. ქმედების ობიექტური შემადგენლობა...107
3. ქმედების სუბიექტური შემადგენლობა..108
4. მართლწინააღმდეგობა და ბრალი 108
5. კაზუსი სასამართლო პრაქტიკიდან 108
§ 4. ჯანმრთელობის განზრახ მსუბუქი დაზიანება (სსკ მუხ. 120).....................110
1. კაზუსის ამოხსნის სქემა..110

2. ქმედების ობიექტური შემადგენლობა..110
3. ქმედების სუბიექტური შემადგენლობა..111
4. მართლწინააღმდეგობა და ბრალი 111
5. კაზუსი სასამართლო პრაქტიკიდან..111
§ 5. ცემა (სსკ მუხ. 125) 113
1. კაზუსის ამოხსნის სქემა...113
2. ქმედების ობიექტური შემადგენლობა..113
3. ქმედების სუბიექტური შემადგენლობა..114
4. მართლწინააღმდეგობა და ბრალი 114
§ 6. ჯანმრთელობის წინააღმდეგ მიმართული სხვა დანაშაულები..................114

თავი 3. საფრთხის შემქმნელი დელიქტები 116
§ 1. დაცული სამართლებრივი სიკეთე..116
§ 2. სიცოცხლისათვის საშიშ მდგომარეობაში ჩაყენება (სსკ მუხ. 127)............117
1. კაზუსის ამოხსნის სქემა...117
2. ქმედების ობიექტური შემადგენლობა..117
3. ქმედების სუბიექტური შემადგენლობა..119
4. მართლწინააღმდეგობა და ბრალი 120
§ 3. განსაცდელში მიტოვება (სსკ მუხ. 128)..121
1. კაზუსის ამოხსნის სქემა 121
2. ქმედების ობიექტური შემადგენლობა..121
3. ქმედების სუბიექტური შემადგენლობა..126
4. მართლწინააღმდეგობა და ბრალი 127
5. კაზუსი სასამართლო პრაქტიკიდან..129
§ 4. დაუხმარებლობა (სსკ მუხ. 129)...130
1. კაზუსის ამოხსნის სქემა...130
2. ქმედების ობიექტური შემადგენლობა..131
3. ქმედების სუბიექტური შემადგენლობა 133
4. მართლწინააღმდეგობა და ბრალი 134
§ 5. ავადმყოფის განსაცდელში მიტოვება (სსკ მუხ. 130)..................................135
1. კაზუსის ამოხსნის სქემა...135
2. ქმედების ობიექტური შემადგენლობა..135
3. ქმედების სუბიექტური შემადგენლობა..138
4. მართლწინააღმდეგობა და ბრალი 138
§ 6. შიდსის შეყრა (სსკ მუხ. 131)...139
1. კაზუსის ამოხსნის სქემა (ნაწ. 1)...139
2. ქმედების ობიექტური შემადგენლობა..140
3. ქმედების სუბიექტური შემადგენლობა..141
4. მართლწინააღმდეგობა და ბრალი 143

§ 7. უკანონო აბორტი (სსკ მუხ. 133)..........145
1. კაზუსის ამოხსნის სქემა..........145
2. ქმედების ობიექტური შემადგენლობა..........145
3. ქმედების სუბიექტური შემადგენლობა..........149
4. მართლწინააღმდეგობა და ბრალი..........151
5. თანამონაწილეობა/ამსრულებლობა..........151

თავი 4. დანაშაული სქესობრივი თავისუფლებისა და ხელშეუხებლობის წინააღმდეგ..........152
§ 1. დაცული სამართლებრივი სიკეთე..........152
1. ზოგადი მიმოხილვა..........152
§ 2. გაუპატიურება (სსკ მუხ. 137)..........154
1. კაზუსის ამოხსნის სქემა..........154
2. ქმედების ობიექტური შემადგენლობა..........155
2.1. დამამძიმებელი გარემოებები..........160
3. ქმედების სუბიექტური შემადგენლობა..........166
4. მართლწინააღმდეგობა და ბრალი..........167
5. კაზუსები სასამართლო პრაქტიკიდან..........168
6. მიმართება სხვა მუხლებთან..........169
7. მომზადება/მცდელობა..........170
§3. სქესობრივი კავშირის ან სექსუალური ხასიათის სხვაგვარი მოქმედების იძულება (სსკ მუხ. 139)..........172
1. კაზუსის ამოხსნის სქემა..........172
2. ქმედების ობიექტური შემადგენლობა..........173
3. ქმედების სუბიექტური შემადგენლობა..........176
4. მართლწინააღმდეგობა და ბრალი..........176
6. მიმართება სხვა მუხლებთან..........177
§ 4. სქესობრივი კავშირი ან სექსუალური ხასიათის სხვაგვარი მოქმედება თექვსმეტი წლის ასაკს მიუღწეველთან (მუხ. 140)..........178
1. კაზუსის ამოხსნის სქემა..........178
2. ქმედების ობიექტური შემადგენლობა..........178
3. ქმედების სუბიექტური შემადგენლობა..........181
4. მართლწინააღმდეგობა და ბრალი..........181
§ 5. გარყვნილი ქმედება (მუხ. 141)..........182
1. კაზუსის ამოხსნის სქემა..........182
2. ქმედების ობიექტური შემადგნელობა..........182
3. ქმედების სუბიექტური შემადგელობა..........185
4. მართლწინააღმდეგობა და ბრალი..........185
5. კაზუსი სასამართლო პრაქტიკიდან..........185

თავი 5. დანაშაული ადამიანის უფლებებისა და თავისუფლებების წინააღმდეგ 186

§ 1. დაცული სამართლებრივი სიკეთე........ 186
§ 2. თავისუფლების უკანონო აღკვეთა (სსკ მუხ. 143) 187
1. კაზუსის ამოხსნის სქემა........ 187
2. ქმედების ობიექტური შემადგენლობა........ 187
2.1. დამამძიმებელი გარემოებები 191
3. ქმედების სუბიექტური შემადგენლობა........ 192
4. მართლწინააღმდეგობა და ბრალი 192
5. კაზუსი სასამართლო პრაქტიკიდან........ 193
6. მიმართება სხვა მუხლებთან 194
7. თანამონაწილეობა/ამსრულებლობა 195
§ 2. მძევლად ხელში ჩაგდება (სსკ მუხ. 144) 195
1. კაზუსის ამოხსნის სქემა........ 195
2. ქმედების ობიექტური შემადგენლობა........ 196
3. სუბიექტური შემადგენლობა 198
4. მართლწინააღმდეგობა და ბრალი 198
5. კაზუსი სასამართლო პრაქტიკიდან........ 198
6. მიმართება სხვა მუხლებთან 199
§ 3. ადამიანით ვაჭრობა (სსკ მუხ. 143[1]) 200
1. კაზუსის ამოხსნის სქემა........ 200
2. ქმედების ობიექტური შემადგენლობა........ 200
3. ქმედების სუბიექტური შემადგენლობა........ 204
4. მართლწინააღმდეგობა და ბრალი 207
5. კაზუსი სასამართლო პრაქტიკიდან........ 207
6. მიმართება სხვა მუხლებთან 208
7. თანამონაწილეობა/ამსრულებლობა 209
§ 4. ტრეფიკინგის სხვა შემადგენლობები 209
1. არასრულწლოვნით ვაჭრობა (სსკ მუხ. 143[2]) 209
2. ტრეფიკინგის მსხვერპლის მომსახურებით სარგებლობა (სსკ მუხ. 143[3]) 210
§ 5. წამება 211
1. ზოგადი მიმოხილვა 211
2. კაზუსის ამოხსნის სქემა (სსკ მუხ. 144[1])........ 212
3. ქმედების ობიექტური შემადგენლობა........ 213
4. ქმედების სუბიექტური შემადგენლობა........ 215
5. მართლწინააღმდეგობა და ბრალი 216
6. კაზუსი სასამართლო პრაქტიკიდან........ 218

7. მიმართება სხვა მუხლებთან 219
§ 6. დანაშაულის პროვოკაცია (სსკ მუხ. 145) 220
1. კაზუსის ამოხსნის სქემა...220
2. ქმედების ობიექტური შემადგენლობა..220
3. ქმედების სუბიექტური შემადგენლობა...223
4. მართლწინააღმდეგობა და ბრალი 225
§ 7. იძულება (სსკ მუხ. 150) 226
1. კაზუსის ამოხსნის სქემა...226
2. ქმედების ობიექტური შემადგენლობა..226
3. ქმედების სუბიექტური შემადგენლობა...229
4. მართლწინააღმდეგობა და ბრალი 230
5. კაზუსი სასამართლო პრაქტიკიდან 230
6. მიმართება სხვა მუხლებთან 231
§8. ქორწინების იძულება (სსკ მუხ. 150[1]) 232
1. ზოგადი მიმოხილვა 232
2. ქმედების ობიექტური შემადგენლობა..232
3. ქმედების სუბიექტური შემადგენლობა...234
4. მართლწინააღმდეგობა და ბრალი 234
§ 9. მუქარა (სსკ მუხ. 151)...235
1. კაზუსის ამოხსნის სქემა...235
2. ქმედების ობიექტური შემადგენლობა..235
3. ქმედების სუბიექტური შემადგენლობა...237
4. მართლწინააღმდეგობა და ბრალი 237
5. მიმართება სხვა მუხლებთან 237

გამოყენებული ლიტერატურა 239
ქართულენოვანი 239
გერმანულენოვანი 241
ავტორის შესახებ 246